

Dépôt
cordi
musi-
tarre,
fabri-
issions.
ger-
anger
ts de
autant
e sig-
pour
à son
étran-
outer.
vies
Aubin
ander
Miles
affrais
ie tout
tre des
re et je
es qui
street.
Paris.
REL
AUX
ible
s, etc.
ois.
de con-
ecession
Rue des
ie, Paris
IN.
uikles
HICKLER
site
e
iage
nce
les

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՆՈՒՅՈՒՄԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկայի համար տարեկան 4 տողար թղթերով.
Եւրոպայի և այլ տեղերի համար տրվեն 20 ֆրանկ
Տնօրէնութիւնն ինք կը զօտէ փոստի ծախքը.
Բաժնէ դիւնները կանխել կը վճարուին: Վեցամսեայ կամ ե-
ւամսեայ բաժնորդութիւններ ալ կընդունուին, առանց ուէ յա-
ւերան բաժնէ գնին վրայ:
Խմբագիր-Տնօրէնին հետ կարելի է տեսնուիլ խմբագրատունը
(rue Vacon, 50) ամեն օր կէսօրէն յետոյ, ժամ 2 էն մինչև 4 մայրն:

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 69

1886 ԱՊՐԻԼ 14
(ԱՊՐԻԼ 2 Հ. Տ.)
ՁՈՐԵՎՆԱԲԻ

Կը հրատարակուի իշ. և Նրթ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով:
Ծանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիւմ կարծէ: 1 գլխագիրը 2
սանդիւմ:
Նամակ կամ ծրար պէտք է դրկել խմբագրութեան հետեւալ
հասցեով: M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal Arménia,
MARSEILLE (France)
Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau dela
Rédaction (Rue Vacon, 50).

ԲՈՒՅՈՒՄԱՐՈՒԹԻՒՆ

«Պէտք է գծել մեր ծրագիրը» յօդուածի
առօրին մի քանի խօսք.— Նամակ Աւստրո-
-Հունգարիայէն (Մառաւա). — Նամակ Ե-
գիպտոսէն (Գանիլի). — Նամակ Հնդկաս-
տանէն (Կալկաթա). — Ֆրանսական լուրեր.
— Տեղական. — Արեւելեան խնդիր. — Ար-
տասանմանի լուրեր. — Առեւտրական —
Ծանուցումներ:

«Պէտք է ԳԵՆԵՒ ՄԵՐ ԾՐԱԳԻՐ» 80 ԴՈՒՄԻ
ԱՌԹԻՒ ՄԻ ԲԱՆԻ ԽՈՍՔ

Խօսքով ազգասիրութիւն մի սե-
ւոր չարժէ: Ով որ մաքուր սրտով
և անկեղծ ցանկութեամբ է կամենում
մարդկութեան փրկութիւնը, նա պէտք
է անպատճառ իմացած լինի, որ ա-
ռանց եղբայրական միութեան, կամ
առանց ընկերութիւնների կազմելու,
այդ բարի ցանկութեանց իրաւործու-
մին տեսնելը անկարելի է: Սա միակ-
սիւմն է: Այսօր մեր մէջ գտնվում են
այն տեսակ անհատներ, որոնք, հա-
յաստանի անունը տալիս, քիչ են մը-
նում որ խելագարուեն ինչէն այդ-
յարգելի պարոնների անձնատուր ու-
որ դէպի իրանց հայրենիքը կեղծ և
խօսքերով չի միայն, թող գործով
ապացուցանեն, որ մարդկութեան բա-
րելութեան համար գործելը իրանց
կեանքի գլխաւոր նպատակներից մէ-
կն է կազմում: Ինչպէս այդ ցոյց
են տալիս նրանք խօսքով: Մենք հա-
ւա կը սպասենք և կը տեսնենք թէ
ինչ տեսակ կը վերաբերուի մեր ե-
րիտասարդութիւնը դէպի «Արմե-
նիա» հրաւերը:

Առ այժմ մի քանի խօսք մեր կող-
մից: Մենք մեծ ուրախութեամբ ենք
ընդունում Եւրոպայում նորակազմե-
լիք ընկերութեան միտքը, եթէ միայն
խօսքի մի կուսակցութիւն չի հան-
գիտանալու:

Ով որ պարզապէս է իմանում թէ
հայերի թշուառութիւնը ինչո՞ւմ է
կայանում, նա պէտք է այն տեսակ
միջոցների դիմի, որոնցով Հայաստան-
ցան կարելի լինի աղտոել այն դժ-
խաւոր տանջանքներից, որոնցից ա-
ռաջ են գալիս նրա միւս մանր մուկը
անկիւն ցաւեղը:

Ամենին յայտնի է, որ մեր ժողո-
վրդը իտանջանքների և անբաւական-

նութեանց միակ և գլխաւոր աղբիւ-
րն է ծանկաց դադանաբարոյ կա-
ռավարութիւնը: Մինչև մեր ժողո-
վրդի վերջը դէն չի ձգուի այդ խայ-
տառակ կառավարութեան լուծը, ոչ
ոք թող չը կարծի թէ նրա գրու-
թիւնը մի հրաշքով լաւանալու է,
թէկուզ հենց ճիշդ. յօդուածում մեզ
խոստացած բարենորոգումներն էլ
տան փակտ է, որ ծանկաց կառա-
վարութիւնը հայերի երգուեալ լիը-
նամին է, իսկ մեր թշնամու և մեր
մէջ հաշտութիւն անկարելի է: Ինչ-
քան էլ ցաւալի կը լինի, որ մեր դա-
րեւոր թշնամու դէմ պատերազմ դուրս
գալով, մենք կորցնելու ենք մեր ա-
մենապիւրի ընկերներին, եղբայրնե-
րին, քոյրերին և այլն.— սակայն թող
մեզ ոգեւորի միեւնոյն ժամանակ և
այն միտքը, որ մեռնելու ենք մարդ-
կային պատուոյ և սիրոյ համար: Մենք,
ի հարկէ, բուպեական հրապարակից
դրդուած իրկոյն պատերազմ չենք
յայտնելու ծանկաց կառավարութեան
դէմ, քանի որ անձնաւոր և մինչև
վերջին արեանկալիլը աղբիւրութեամբ
թշնամուն գլխաւորով բաւարար քա-
նակութեամբ պատրաստի ուժեր չենք
ունենալու, որպէս զի անպատճառ
յաղթութիւնը մեր կողմը լինի Որ-
տեղ եղբայրական միութիւն և սէր
կայ, այնտեղ այս տեսակ նախագիծ-
ները բոլորովին ցնորք չեն: Արեւելքի
բոլոր ազգութիւնները այս տեսակ մի-
ջոցներով ազատուեցին:

Ուզում ենք, ուզում ենք և էլի
ուզում ենք, որ մեր մէջ հիմնուի,
այսպէս ասացեալ «Եւրոպական մի-
ջադային (?) հայ յեղափոխական մի-
րնկերութիւն», և որ այդ ընկերու-
թիւնը պարզ հասկանայ, թէ ինչո՞ւմ
է կայանալու իւր պարտաւորութիւ-
նը: Մենք ցանկանում ենք, որ այդ
նորակազմելիք ընկերութիւնը իւրենք-
քին կազմակերպութեամբ ուրիշ բան
չի ներկայացնի, եթէ ոչ դպրոցի նը-
ման մի հիմնարկութիւն, որտեղ բա-
րոյապէս կրթուելու և ուժեղանալու
են Հայաստանի ազատութեան հա-
մար գործող անձնաւորներ տարագոյ
զինուորները:

Եւրոպայի այն քաղաքներում, որ-
տեղ բաւականի թուով հայեր են
գտնվում, թող շտապեն յայտնել ի-
րանց մտադրութիւնները, եթէ չեն

ուզում միշտ խօսքով ազգասէրներ
հանդիսանալ:

Մտքերի կատարելագոյն պարզուե-
լուց յետոյ, ծրագիր կազմելու հար-
ցը այսպէս կարելի կը լինի վճռել:
մէկ բազմահայ քաղաքում նշանակել
խորհրդակցութիւն, որտեղ կը գան
զանազան քաղաքների հայերի կող-
մից ուղարկած պատգամաւորներ, կամ
տեղի հեռաւորութեան պատճառաւ
խորհրդի կազմակերպման միայն իրենց
մասնաւոր ծրագիրները:

Ընդհանուր համաձայնութեամբ մի
անգամ մշակուած ծրագրի նպատա-
կին բարեխղճաբար ծառայելը ամեն
մի անդամի սուրբ պարտքն է դառ-
նում:

Վերջապէս նամակ, կրկնում եմ,
եթէ մենք հայերս խօսքը գործից
չենք դուրստում, կամ եթէ մենք
միայն դատարի խօսքներ չենք, թող
անենք այն ինչ որ մեր հայրենիքն է
մեզանից պահանջում: Միայն խօսքով
Հայաստանցու դրութիւնը չի լուա-
նալ, մեզ հարկաւոր է գործ! գործ!

Մօնակիլի:

ԿՈՈՒՄ

ՆԱՄԱԿ ԱԿՍՏՐՈ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՆ

Սուգաւա, 31 մարտ 1886

Սուգաւա քաղաքիս մէջ կայ 2 ե-
կեղեցի որք են 1. Ս. Խաչ, շինեալ
1521 ին և 2. Ս. Սիմէօն եկեղեցի
շինեալ 1408 ին. դերեզմանոցն է սոյն
եկեղեցւոյ բակը: Նաե կայ 2 վանք
որք են 1. Հաճոյակատար Ս. Աստուա-
ծածին, որ ժողովուրդը կրտէ Հաճ-
կատար, շինուած 1512 ին և 2. Ս.
Օղախա վանքը, բերդերով փա-
կեալ, շինուած 1006 ին: Գաղաքիս
մէջ ունինք մէկ վարժարան հայոց
չորս դասարանով. այսինքն թէ՛ հա-
յի, թէ՛ դերմանի և թէ՛ ռումանի
լեզուներուն համար ալ միմակ հայ
աշակերտաց և աշակերտահետց: Ա-
ռանց կառավարութիւնը և հոգը կը
տանին Ազգէս ընտրուած Հոգաբար-
ձութեան անդամներ որք են

Նախագահ Ֆոն Բրունզուլ, նաե
քաղաքապետ.

Փոխանորդ, Ժօրժ Ֆոն Բրունզուլ
նաե գաւառոր.

Ժօրժ Պարոն Գարրի:

Գէորգ Եագոպովիչ և

Գրիգոր Կլյկնայեան, այսինքն Հա-
ւանեան:

Ազգիս ժողովրդապետն է Լեւոն Բո-
բովիչ, շատ ազնուական անձ և ինք-
զինք բոլորովին նախած քահանա-
յութեան: Վարժարանի կարգաւորն
է Գարրիէլ Կլյկնայեան: որ նաե քաղ-
տաւոր է Հոգաբարձութեան:

Գաղաքիս ժողովուրդը կը հասնի
մօտ 150 հոգի. 60—70 տան չափ
են: բայց կան շատ ցրտածներ քա-
ղաքներու և դիւղերու մէջ. ինչպէս
Ձէրնովից, Մրաւաւոյ և Հօմօր ևն.
ևն.: Հօմօրի գիւղաքաղաքը կայ մէկ
Հայոց եկեղեցի, Ս. Գէորգ անուն,
շինած 1866 ին:

Գաղաքիս մէջ երեւելի անձերն են
Պատուելի աղա Բրունզուլեանները,
ինչպէս որ քաղաքիս մէջ ալ ունին ի-
րենք երեւելի չէնքերը: Հայոց լե-
զուն մինչև այսօր, գտնվում Սա-
տուժայ, լաւ պահված է. և ամենքը
միաբան են: Թէ՛ հարուստ և թէ՛
աղքատ միաբանութեամբ կապրին:

Անի ընկերութեան Հոգաբարձու
անդամից նոր ընտրութիւն եղած է:
Ընտրուած է նախագահ Վարդերես
Գ. Ֆոն Բրունզուլ. փոխանորդ՝ Վար-
դերես Կարս Ֆ. Բրունզուլ. Վերա-
տեսուչ՝ Ժօրժ Պարն. Գարրի. գանձա-
պետ՝ Լուսիկ Բամաչյան. Գարուա-
ղարներ՝ Օհանէս Լուգուց և Սար-
գիս Կլյկնայեան: Հոգաբարձու ան-
դամներ՝ հայ կաթիլիկ քահանայ Տա-
ւիդ Տաւիդովիչ, Աստուածատուր Մո-
սայեան և Աստուածատուր Ֆոն Բը-
րունզուլ:

Տարեկան եկամուտն եղած է իւր
նորակազմ ընկերութիւն, 1067 ֆլը-
րին: Նաե նուէրներ ընկերութեան
որք են հայոց դիրքեր, գերմանի գիր-
քեր և ուսմանի գիրքեր:

ՆԱՄԱԿ ԵՂԻՊՏՈՅՆ

Գանիլի, 5 ապրիլ 1886

Վեճակիս նորընտիր առաջնորդ Գեր-
Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրեան տեղա-
ժամանեց մարտ 18/30 ին: Ստուար մե-
ծամասնութիւն ժողովրդեան փութացած
էր երկաթուղոյն կայարանը ուր սիրա-
լիր ընդունելութեամբ ողջունելով նորին
Գերապատուութեան գալուստը, ուղեկից
եղաւ նմա մինչև եկեղեցին: Նրբ Սրբա-

զանք չընթացող և անհաշիվ բազմութենէ, մասնաւոր եկեղեցւոյն, եկեղեցական դասն և երգչակի մանկունքը բաւական չէին երգչակցութեամբ դիմաւորել իրեն և հանդիսաւոր կերպով մայրցիկն Նորին Սրբապետութիւնը եկեղեցին:

Այժմ ժողովուրդը ուրախացած, մեծ յոյսեր կը սածէ յանձին Նորին Գերաւարտութեան և իրաւունք ունի զի ի վաղուց անտի իր բոլոր յոյս մի ձեռնհաս առաջնորդ ունենալու փափաքին վրայ կեդրոնացուցած (1), կը ցաւէր իւր տրուութիւնը կապուած վրայ և ահա այժմ երբ իւր լիզ կատարուած է, երբ ձեռնհաս և բարձրաստիճան կախկողնու մը բարեհաճած է ստանձնել իրենց հովուութեան պաշտօնը, յոյս մեծ ունիմք որ ժողովուրդէն պիտի խորհի այլ ևս անտրուական ոգիէն որ կը տիրէր ցայսօր մեր մէջ, պիտի սթապի իւր անտարբերութենէ և ընձեռէ իւր գործունէութիւնն այն նուիրական պարտականութեանց որք միմիայն միջոց են իւր բարեկամութեան և յառաջդիմութեան: Քաջայայտ ենք թէ Ս. Առաջնորդն ևս իւր բարձր գրից և ազդեցութեան շնորհիւ պիտի կարենայ գործել ազատ այն շահախնդրաց խորհրդանքէն որոց գոհուեցան յայտ վայր հանուր ժողովուրդ մը և քանի քանի Սրբապետութեան անձնաւորութիւնը:

Ապրիլ 4 ին, կիրակի օր, տեղւոյն Յառաջդիմութեան ընկերութիւնը կատարեց իւր բացման հանդէսը խորհրդանշան վարժարանին մէջ, ի ներկայութեան գաղթական հայոց երկու սեռէ խումբն բաղմունքեան: Որոշուած ժամին, Տիար Անուշահ Գեղեցեան աղիւս երիտասարդըն հանդէսը բացաւ ի դիմաց ընկերութեան, բացառութեամբ ընկերութեան նպատակի սրբութիւն և ժամանակի նորբութիւն և միանգամայն ընկերութեան զարգացմանը համար ժողովրդեան աջակցութիւնն հայցեց այնպիսի ազդու և արդարացի խօսքերով որ եթէ անպակի մընան, պիտի համոզուիմ ես թէ չիք գեռ ևս կեդրոնութիւն ի մեզ: Այնուհետեւ ձառախօսեց Տիար Ստեփան Թումանեանց, պատկերացուցնելով հայութեան արդի փոփոխութիւնը և իրեն յաջորդեց Տիար Կարապետ խօսքանց որ բացարձակ լաւատեսներն և նորա կարեւորութիւն: Ժողովուրդը ջերմ ծափահարութիւններով ընդունեց այս աղիւս Պարոնացի արտայայտած վեհ զգացումները: Յետոյ Օրիորդ Եղիշէ Մկրտչեան, աղիւս հօր բարի գաւակ, բեմն ելաւ և թրթռուն ձայնով այնպէս սրտայայտ կերպով արտասանեց անմահ Նազարեկեանցի «Ազատն Աստուած» երգը որ հանդիսականներն ոգևորւած կեցցէներ աղաղակելով և անգաղար ծափահարելով կրկնել տուին այդ բազմաթիւ ազատութեան երգը: Հուսկ յետոյ Տիար Գրիգոր Եանթուրի արտասանեց մեծամուն և Պատահանեցի (Պատմութիւն-Վարկիւր) «Հիմի էլ լեւնք» երգը որով վերջացաւ հանդէսը: Հանդէսէն անմիջապէս յետոյ կատարուեցաւ, Տիար Սարգիս Պալաւեանի շնորհիւ, ի նպատակ ընկերութեան մի փոփոխականութիւն որմէ գոյացաւ 400 ֆրանկ գումար հասնելով ընկերութեան համար:

Վ.Ա.Դ.Ի.ՆԱԿ

ՆԱԽԱԿ ՀԻՄՆԱԿԱՆԻՆ

կապարա, 16 մարտ 1886

Կարգւայինք «Արեւելք» յրապրի

(1) Մի փոփոխութիւն ժողովուրդ պէտք չէ որ իւր բոլոր յոյս կեդրոնացունէ Առաջնորդին վրայ, այլ ինք ևս ձանձկանի իւր պարտք և իրաւունք, գործէ: Առաջնորդը որչափ ալ ձեռնհաս լինի, կը տկարանայ երբ ժողովուրդը անտարբեր վարուի:

ԽՄԻ.

627 Թիւի միջոցաւ, իւր Լոնտոնէն յունվար 25 Թիւով խրկւած երկուրդ զուգորդութիւնն որ կը գաւազանարտէ տեղին վիճակաւոր Գրիգորիս Ս. ին և Պրն. Թովմաս Մեղրուսեան եկեղեցւոյն, և կմեղադրէ իւր քար գայթակցման Ս. Մկրտիչ Վեհապետեանին: Եւ բուն նամակին հեղինակը ինքը զինքը կը գտնէ ի շարս Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հաւատոյ և աւանդութեանց նախանձախնդիր անձանց են: Եւ Ս. Վաչագանի գրութեանն մի առ մի պատասխանելը ոչ ձեռն պատուական լրագրոյն է: Չկըք կեդրոն և ոչ իսկ նայն գրութեան վայել է: Բայց ի միամտութիւնն նայն գրութիւնը ընկերացողք արժան համարեցի, որքան հնար է, համառօտաւ պարզելու ճշմարտութիւնը զարանութիւնից: Ս. յայտնի ճշմարտութիւն է, եթէ այն նամակին հեղինակը վերջինչաւ առաքելութեանց իրօք տէր լինէր, ո՞վ կարէ ձեռնամուխ լինել գաւազանարտելու: Գրիգորիս Ս. իւր պարտքը կատարած է եկեղեցւոյ յարգն ու պատիւը պաշտպանելով և միանգամայն ժողովուրդը գայթակղելով սրտեղը խաղաղացնելով իսկ Պ. Թովմաս եկեղեցւոյն միջամուխ լինելը ձայն ժողովուրդն է: Միջէ կախկիւն ժողովուրդը անգէտ է, որ ոչ Ս. Ելմիածին միայն, ոչ Կ. Պօլսոյ Պատրիարք և ոչ արժանաւորութեան կան կախկողնութեան քառանց բոլորք: Եւ Կախկիւն ժողովուրդը լաւ կը ճանաչէ նորա անարժանաւորութիւնը և փութ ևս անոց եկեղեցիէն հեռանալուն արդար վճարուածութեամբ: Վաչագանի կարճ կատարել կիրակի գրութեան համառօտաւ բանադրանայ կան գաղթի որուն մէջ կը տեսնէք ի՞նչ արտաքին կարգի, ոչ թէ քահանայական վայելել այլ մարդկութեան գուրս էտկ լինելը, աւտի կը թողում ձեռն անկալման կալ անաշու գաւազանութեան (1):

Գաղթի Մկրտիչ Սրբազանին, նա եւ կամ ին պէս ոչ հիւրանայ իջած է և ոչ առաջնորդական արժանութեամբ, այլ ուղղակի եկեղեցւոյ Առաջնորդաց և քահանայից պատկանեալ տունը և լաւ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ իւր եպիսկոպոսական վայել արժող մը: Ի՞նչ առիթ ներշնչած է իրեն գրելու Մկրտիչ Սրբազանի վրայ, համառօտաւ հարկ է պարզել երբ ժամանեց տեղ, մէկ երկու ամիս լսելի անցկացուց: Եւ ահա այդ նամակի հեղինակը՝ սորա նորա խօսքը: «Էս էլ

(1) Այդ կոնդակ որ 1878 ին, Պարոնաւորութիւն և Հնդկաստանի Հայոց առաջնորդ Գրիգորիս Սրբապետական գրած է, 14 երեսներէ բաղկացեալ մի տեղաւոր է: Իւր երկարութիւնն չնեղելու մեզ հրատարակել «Արմէնիա» մէջ տակայն այսչափ միայն կը յայտնեմք թէ Գր. Գրիգորիս եպիսկոպոսի այդ գրութիւն շատ տխուր գոյններով կը ներկայացունէ քահանայադրութեան զաղարեալ Տէր Յովհաննէս Խաչիկեանը որի գրած նամակներէն մի քանի հատուածներ որ մէջ բերուած են այդ գրութեան մէջ, կը հաստատեն թէ այդ քահանայ չափազանց կիրքոտ և Հայաստանեայց եկեղեցւոյն մէջ խռովայող մի ընթացք ունեցած է:

ԽՄԻ.

բան չէ, անուամբ եպիսկոպոս է: Երբ Մկրտիչ Ս. սկսաւ ծանօթանալ ժողովուրդոց և ծանօթացոյց ինքնին: Բայց քաղցրաբար, խնայելով ժողովուրդականութեամբ պարզապէս, սկսաւ քարոզելու ամենայն կերպով, իւր վաւճառ և ժամանակիս յարմար հոգեւոր և ազգային յորդորներով ժողովուրդոց նոր կեանք և պայծառութիւն առաւ եկեղեցւոյ, որով սիրելի հանդիսացաւ յաշտ ամենեցուն Հարկաւ երբ նախնեք, վաւանցութիւնը արդէն թագաւորած են իւր սրտին մէջ: Եւ այնպիսի կարող է համարուիմ ոչ երբեք: Իսկ Մեղրուսի Սրբազանին իւր վարդապետութիւնը հեղինակն եկեղեցւոյ գնալ գաւառականութիւն տալը: Երկուքն էլ անգղիագէտ չէին անտարակոյս եմ, եթէ ինքը լեզուագէտ լինէր, հոռւ չափելու էր թէ իրենից ինչքան եղան, յոյս ի սիրտ գնաց թարգմանութեան բնու: Իսկական երկրութիւնը սա է: Ժողովուրդը ձեռնադրելու ժամանակ անգղիական եկեղեցւոյ քահանայը հանգիսին ներկայ գալով ծանօթացած էին Նորին Սրբապետութեան հետ, որով իրենց հոգեւոր գաղտնի պարզաբարեկամութեան հրաւիրեցին և խնդրուեցան որ խորհույս խօսի աշակերտաց, խօսելիքը առաջուց անգղիական թարգմանել տալով որ նոյն պէս գրութիւն կատարաւ: Նամակի հեղինակին համար մեծ բան չէ ձանձրուիմ ընդ միջոցը կարկուտ հաշակել երկրորդ ամիս է տեսել խօսելու: Գրիս բարեկամանալուց Ս. Մկրտիչ Վեհապետեանին հետ, անգղիական եպիսկոպոսական եկեղեցւոյ քահանայն որ լաւ տեղեկութիւն ունէր մեր եկեղեցւոյ ի հիմանց, կցանկայր երկար քարոզութեամբ ծանօթացնելու ժողովուրդոց: Խօսելու էր Մկրտիչ Սրբազանին հետ թէ որովհետեւ առաջինից կեդրոնէի քարոզս կ'երաւ բերի ձեռն եկեղեցւոյ, եթէ կարելի է Ձեր Սրբապետութիւնը ևս ներկայ լինի: Եւ ահա այս հրաւիրանքը դնալով էր Մկրտիչ Ս. որպէս վայել է մեծ յարգանք ընդունելով իրենց եպիսկոպոսի Աթոռը հրաւիրեցին նոյն տեղու: Աւելորդ կը համարեմ ես քարոզի նիւթը դրելու տակաւ է գրութիւնը ստանալը (2): Զինի քարոզին քահանայն ինքզինք էր Մկրտիչ Ս. էն որ իր սուրբ օրհնութիւնը շնորհ բնէ ժողովուրդը: Բայց ժողովուրդը ի ծոնը անկեալ ամենայն շնորհակալութեամբ:

(2) Այդ անցունելով թէ Գր. Մեղրուսի եպիսկոպոսին ճառը որ խօսած է անգղիական եկեղեցւոյն գաղտնի պարզաբարեկամութեան հանդիսին մէջ և թէ անգղիական եկեղեցւոյն մէջ խօսուած համակրական քարոզը Հայ եկեղեցւոյն նկատմամբ, գայթակցական մի բան չտեսնելէ գտաւ, այն գաղափար կուենանք թէ Գր. Մանիսեան Մկրտիչ եպիսկոպոսի և եկեղեցւոյն Մեծ. Պրն. Թովմաս Մեղրուսեանի նկատմամբ զոտոճէն այս առիթով «Արեւելք» լրագրին գրուած թղթակցութիւնը չարտաւարութեան արդիւնք պէտք է լինի, եթէ գրողը մի տղայ չէ: Ուրիշ ի՞նչ կերպով կարելի է մեկնել այդ թղթակցութիւնն որ արարաւ աշխարհ իրար կանցունելու թէ Կախկիւնի հայեր ա-

նեղունք էին օրհնութիւնը: Ուստի մէկ պահպանել լսելով եթէ դաւանութիւն տուած կը լինի, ընդէր երբ «Արեւելք» մէջ կարգաց թէ Լոնտոնի Հայոց եկեղեցւոյ հովիւ Եսայի վարդապետ Աստուածատրեան, ի Լոնտոն եկեղեցի շինելու տնօրէն թուղթ մը գրած էր առ արքեպիսկոպոսն Գեղարքայի և յիշեալ վարդապետն իւր նայն թղթին մէջ կատար թէ Հայ և Անգղիական եկեղեցիք քայր են: Ընդէր սորա մասին բոլոր չըսած բացայայտութեամբ Եսային Ելմիածնայ վարդապետ էր, իսկ Մկրտիչ Ս. Կիրիլիոյ Տան լինելով, կհամարձակի պահպանել: Դաւանութիւն հոգաւոր ընդհանուր աշխարհ: Դէ հիմայ քար գայթակցման և գլխունը, եթէ ոչ Լոնտոնի թղթակցութեան հեղինակը:

Մէկ երկու խօսք ևս փոքրտուրը վարդապետ ընելու մասին: Արդէն լինքը լաւ գիտէր որ փոքրտուր չէր, աւագ սարկաւագ էր: Ժողովուրդը տեսած չէր ձեռնադրութեան հանդէս: Ինչքանով վեհապետ Մկրտիչ Կախկիւնի գիմեցին: Բայց Նորին հրամանի ձեռնադրեց, ոչ իւր կամք: Բայց այս ձեռնադրութիւնը ի՞նչ ներդրութիւն տուաւ ժողովուրդը ի մէջ քառասունքի միմիայն Տիկնայք իրենց մէջ մերձ հաղար ուրի հաւաքելով ամենախառաւոր պատարագի գլխաւոր պատարտեցին որ նորընծայ վարդապետը առաջի պատարագը նորանով անէ, և ընծայեցին Մեծի Տանն Կիրիլիոյ վանքին: Իսկ տեղին կրօնափոխութեան մասին իւր վիճակաւորութեան ժամանակին եկեղեցիէն հեռացեալը կարող ենք ականէ անուանէ դերդաւանաք շանց տալ իսկ նրանից յետ, գոհութիւն Աստուծոյ, և ոչ մէկ հատ կարող է շանց տալ նորա բոլոր գրութիւնները իրեն կեղտաւ երեւակայութիւնից կապեալ կաշկանդեալ են: և ոչ այլ ինչ:

Լրագրի ընթերցողներն մակ

ՅԱՐԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ծախօ-Վիլնի մէջ բաւական ծանր անկարգութիւններ պատահած են կղերական էպիսկոպոսի շնորհիւ:

Կաղմական կոնտրադիկցիոն 44 րոպէս զուտը ստալէս կը տրամադրէ: «Ընտանեկան մատուցներ, մատուոր տղօթատեղիք չեն կրնար հաստատուիլ առանց լատուկ քոյրութեան ստանալու: Կառավարութեան և որ կը շնորհուի եպիսկոպոսին խնդրելովն»:

Արդ, Լիսնի մէջ մեծաքանակ վաճառական ժիրօ եղբայրները մի գործարան ունին Ծախօ-Վիլնի մէջ որի

առաջնորդութեամբ Գր. Մկրտիչ եպիսկոպոսի և եկեղեցւոյն Պրն. Թովմաս Մեղրուսեանի, անգղիական եկեղեցւոյն յարեր են: Ահագին աղմուկներ ենել, Կ. Պօլսի, Կիրիլիոյ և Ելմիածնի արժողութիւնը անցնել յետոյ, կը տեսնուի որ մէջոնք մի բան չկայ:

ԽՄԻ.

տեսուչը, Յիշէր անուն մի անձ, առանց հրամանի մի մատուռ բացած էր գործարանին մէջ և այս նկատմամբ կառավարութեան 4 անգամ ստացած պղծարարութիւններն բռնկարեւորութիւն չէր տուած: Եւ ճաթ-Վիլէնի ժողովրդայնայնորդ որին թոշակը գաղթեցողացած էր կառավարութիւնը իւր անստատութեան համար, ընդունուած էր այդ մատուռի մէջ եկեղեցական պաշտօն մատուցանելու: Ոստիկանութիւնը կառավարութեան հրամանին համեմատ զնայ փակել և կնքել այդ մատուռը: Գործարանին տեսուչը Պ. Յիշէր 200ի չափ գործարարութեան հանդերձ, քահանայներին թեղադրութեամբ, դիմագրեց ոստիկանութեան որին քարերով և բեշօլքերով հարուածներով ընդունեցին: Վերջապէս ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ օրէնքը գործադրել: Բայց Յիշէր մահամեղձ վերադարձուաւ և գործարարութեան մեծագուծ երկու կողմէն ու ընկերներ վերադարձուցան: Այժմ ձերբակալուածները հարցաքննութեան տակ են. գրգռիչ եկեղեցականներէ մին փախած է:

— Երեսօրեանական ժողովը չաթ-Վիլէն օրի նիստին մէջ 63 ի դէմ 433 ձայնով հաւանութիւն տուաւ կառավարութեան բռնած ընթացքին, Տրաքովիլի մէջ արած ձերբակալութիւններին նկատմամբ:

ՏԵՂԱԿԱՆ

Առաջիկայ կերակի օր (ապրիլ 18), կէսօրէն յետոյ ժամ 3 րէ, հայ մատուռին մէջ (R. de l'Ormeau 13), Բնդհանուր ժողով ունի տեղին հայ գաղթականութիւնը: Այս Բնդհանուր ժողովը կը հաւաքուի մատուռի հոգաբարձութեան տարեկան համարաւորութիւնը լսելու և գաղանի քուէարկութեամբ երեք անգամներէ բաղկացած մի նոր հոգաբարձութիւն ստանալու համար զի արդի հոգաբարձութեան տարեկան պայմանագրով կը լրանայ:

Կը յուսանք թէ Մարտիի հայ գաղթականութեան անդամները այնչափ անտարբեր չեն պատուիր դէպի իրենց եկեղեցու գործերը որ տարին մէկ անգամ գումարուելիք Բնդհանուր ժողովին չհերկայանան և պատճառ դառնան մեծ ամսանութիւն չգանձուելով գործին յետաձգուելուն:

— Բաղադրատեղեան ժողովի հրաժարած երկու անդամներին տեղ նոր ընտրութիւնները կառավարուեցան վերջնականապէս անցած կերակի օր: Գործարարութեան մէջ պահպանողական Պ. Գարբիէլ Պէնէ ընտրուեցաւ 3101 քուէարկուների 1644 քուէներն ստանալով իսկ Հանրապետական Պ. Արէշ Նաթան 1422 քուէ միայն կրցաւ ստանալ:

Թ. քաղաքամասին մէջ ուր պահպանողական ընտրելի չկար, այլ հանրապետական, արմատական և ընկերակալական ընտրելիներ միայն, ընտրուեցաւ հանրապետական Պ. Նէկրը, 1399

քուէարկուների 734 քուէներն ստանալով:

Կիրակի երեկոյ ժամ 8 րէ, Գ. քաղաքամասի քուէարկութեան արդիւնքը հրատարակուածին պէս, պահպանողականները իրենց յաղթութեան վրայ ուրախացած սկսան ցոյցեր ւնել և մինչև իսկ աղաղակել «Կեցցէ թագաւորը»: Բազմութիւնը որ Մօն-Կրան փողոցը քուէհամարի սենեակը կեցած, արդիւնքին կը սպասէր, կեցցէի աղաղակներով կերթար Սիլվապէլ փողոցը ուր կը բնակի նորընտիր խորհրդական Պ. Պէնէ: Բարատի փողոցին մէջ պատահեցան իրեն և Գըլ-Խարկիներն վար առած չընդապառնցին իրեն կեցցէի աղաղակներով: Պ. Պէնէ չնորհակալութեան մի քանի խօսքեր ուղղեց իրենց որոնք սկսան ուրիշ փողոցներ ալ երթալ ցոյցեր անել այդպէս: Բայց Գանդալիէի փողոցին վրայ Soleil du Midi պահպանողական թերթի խմբագրատան առջև ալ նոյն ուրախական ցոյցեր արած ժամանակ, հանրապետականների խումբերն սկսան «Մարտիի» երգելով պատասխանել նոյն աղաղակներին: Այդտեղ կուր և իրարանցում սկսաւ. գառաւորները սկսան շարժիլ օդին մէջ գլխարկներն իյնալ լուրին մէջ. մէկ կողմէն կեցցէ Պէնէ, կեցցէ Թագաւոր աղաղակներ, միւս կողմէն կեցցէ Հանրապետութիւն աղաղակներ և «Մարտիի» ղեկավարող երգուելը կը լսուէին գաղանի հարուածներին հետ: Անմիջապէս ոստիկաններ հասան չորս կողմէն և հապիւ թէ յաջողեցան հանգարեցունել արմուկը:

— Պ. Վանտերպիլ, որի անուանի հարուստ Ամերիկացուն որ մեռաւ անցած տարի, պիտի գայ այս օրեր Մարտիի անցնելով Գան երթալու ուր մի ժամանակ պիտի մնայ իւր ընտանիքով մէկտեղ:

— Բ. օր ևս աղմուկ եղաւ Գանդալիէի վրայ: Կոմս տեղ իմաստ որ կերակի օր «Կեցցէ թագաւորը» գոչած էր քուէարկութեան գրասենեակին մէջ, խոտոցած էր հետեւող օր Գանդալիէի վրայ ալ նոյն բանն ընել երբ մի հանրապետական դիտողութիւն արեւ էր: Այս լուր տարածուած լինելով երկու կուսակցութեան ալ մարդեր հաւաքուած էին Գանդալիէի վրայ որոշուած ժամին: Բայց Կոմսը չհամարձակելով կրկնել այնտեղ նոյն աղաղակը, ծանր հեռանքներ յառաջ չեկան և ոտի կանուխները ցրուեց հաւաքուած բազմութիւնը որ կը պօռար «Կեցցէ Հանրապետութիւն»:

— Յոյն վաճառականներէն Պ. Պ. Բալի իրենց գործի մէջ աշխատող 200 ի չափ բեռնակիրներն օրէքները զեղչել ուղեւորն համար, բեռնակիրներն գործադուլ քրին:

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Վիեննային կը հեռագրեն թէ Մալիսիայի մէջ ապստամբական գրգռութիւններ կը լինին և կը գրգռեն Սերպերին որ ինչոր հանդէս չին Սերպերն միացուեցաւ Սերպիայի

հետ: Կըսուի թէ գլխաւոր թեղադրիչը ռուսական հիւպատոսն է ի Սալոնիկ: Բայց այդ լուրեր գեռ հաստատուած չեն:

— Աթէնքէն կը հեռագրեն ապրիլ 11 ին ուր Խորհրդարանը 6 նիստանքէ յետոյ մեծեց մի քանի երեսուրդանների ներկայած օրակարգը թէ Խորհրդարանը վստահութիւն կրնայ ունենալ միայնայն նախարարութեան վրայ որ Խորհրդանմանի պատեւաբար հրատարակելու Յետոյ Խորհրդարանը 83 հակառակ և 5 ձեռքնպահ քուէի դէմ 129 քուէով ընդունեց հետեւեալ օրակարգը. «Խորհրդարանը եղած վիճարանութիւնները լսել յետոյ, իւր կատարեալ վստահութիւն յայտնելով կառավարութեան վրայ, կանցնի օրակարգին»: Ողբերգական ծաղկահարութիւններով ընդունուած է այդ քուէարկութիւններն: Եւ Լիպարիա որ իւր ատենարանութեան մէջ կարծիք յայտնեց թէ Յունաստան պատրաստ չէ գեռ պատերազմի, սուլումների արժանացաւ ունիւղիւր հասարակութեանէն:

— Բ. Դուռը մի ծանուցադիր պիտի զրկէ մեծ պետութիւններին, առաջարկելով թէ քանի որ պուլկարական խնդիրը կարգադրուած է, պէտք եղած նոր դիմումներն անեն Յունաստանին որ զենքիկեց լինի, եթէ ոչ Թիւրքիան պատրաստ է սեէ պատահականութեան դիմագրելու:

— Լուր կայ թէ ռուս զօրքեր մեծ բազմութեամբ կը համախմբուին Կալիքիոսի սահմանագիծին վրայ:

— Հարաւային Պուլկարիայէն Ադրային ժողովին երեսօրեանները զբոս կը համար ընտրութիւնները պիտի լինին մայիս 28 ին:

— Թիւրք կառավարութիւնը եւանտի մէջ զենք բաժներ է ժողովրդիին:

— Աթէնքէն կը հեռագրեն ապրիլ 10 ին թէ Թիւրք զօրքերն սկսին հրամայար Ելուպ փաշան տղարարեր է զօրավար Սապունճաքիին որ Թիւրք-յունական սահմանագիծին վրայ Ձարքօսի մօտ յոյն զրքերին գրաւած դիրքը թողու: Ելուպ փաշան Թիւրք զօրքերն ալ այդ գծի վրայ յառաջ տարած է. բայց զօրավար Սապունճաքիին փոխանակ յետքաշուելու հրամայել է զօրքերին որ անխափա պահեն այդ գիւղը և օգնական զօրք զրկել է իրենց: Ոչ մէկ կուր չէ պատահած, բայց երկու բանակներն նախապահանջող խումբերը իրարու շատ մօտ կը դանախին:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Լօնտօնէն կը հեռագրեն այսօրի համար թէ մի մեծ միթիսի պիտի գումարուի բողբեղու համար Պրն. Կատարութիւնի ծրագրին դէմ որ իր ընտանական առանձին խորհրդարան կողմից կը տայ: Սօլպերի մարքեղը, Հարթիսի ծրագրին մարքեղը և Պրն. Կօչն պիտի տանախօսան այդ միթին: Կի մէջ Իրլանտցի բաժանմանը դէմ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱՐԱԹԱՆԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՊՐԵԼ 6 ԷՆ 13

ՆԵՐԱՄՈՒԹԻՒՆ

==

ԲՈՒՐԴ. Անգործութիւնը կը շարունակէ, շարժուա վաճառմաներն ալ զանազան տեսակներէ հազիւ 200 հալի կը հասնին:

ԲԱՄՊԱԿ. Վերստին գործերը կանգ առած են, գիներու վրայ փոփոխութիւն մը չը կայ:

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ. Բաղդատարար քիչ գործ կ'ըլլայ, շարժուա վաճառմանց մէջ կայ զանազան տեսակներէ 23 հակ մետաքս 4200 քիւ Նուխայի կոկոն 7 3/4-9 ֆր. 800 քիւ Նուխայի ֆրիլոն 8-8 3/4 ֆր. 400 քիւ թանփալ 4, 13 ֆր. 1100 քիւ չխար 3, 25 ֆր. և 15000 քիւ զանազան տեսակ պասինէ և քրաթօ 0, 75 էն 2, 25 ֆր. քիւ:

ՅՈՐԵՆ. Միշտ հաստատ է և գիները ըստ տեսակին 15-21 ֆր. 100 քիւ:

ԿԱՆՖ. Պահանջ կայ, գորչագոյնները 55-56 և ճերմակները 61-63 ֆր. 100 քիւ:

ՎԱՐՍԱԿ (avoine). Ըստ տեսակին 12-15 ֆր. 100 քիւ:

ԵՂԻՊՏՅՈՐԵՆ (maïs). Կը փընտուր, 12 1/2-12 3/4 ֆր. 100 քիւ:

ԼՈՒՐԵՆ. Գիները լցնալու տրամադիր են, Տրաքովիլի մարքաւած տեսակները 24-24 1/2 ֆր. 100 քիւ:

ԿԱՆՖԻ ԼՈՒՆՏ (graines de chanvre). Տաճկաստանի Սև ծովու ապրանքները 22-23 ֆր. 100 քիւ:

ԹՈՉՆԱԿԵՐ (alpiste). 25 ֆր. 100 քիւ:

ՇՈՒՇՍԵՆ (sésames). 38 1/4-38 1/2 ֆր. 100 քիւ:

ԽԱՇԽԱՇ. 28 ֆր. 100 քիւ:

ԿՏԱՒԱՀԱՏ. 26 1/2-27 ֆր. 100 քիւ:

ԿԱՂԻՆ. Կտրածը 81-82 և չը կտրածը 35 ֆր. 100 քիւ:

ԾԻՐԱՆԻ ԿՈՒՏ. Հաստատ է, ըստ տեսակները 63-65 ֆր. 100 քիւ:

ԴԵՂՆԱՀԱՏ. Անգործ է, 90-110 ֆր. 100 քիւ:

ՄԵՂԱՄՈՒՄ. 155-160 ֆր. 30 քիւ:

ԱՅՄԻ ՄՈՐԹ. 23-30 ֆր. տուղինան:

ԱՐՏԱՄՈՒԹԻՒՆ

==

ՇԱՐԱ. 3 քիւնոյը 30 1/2 և 2 քիւնոյը 31 1/2 ֆր. 100 քիւ:

ՍՈՒՐՃ. Հաստատ է, ըստ տեսակին 43-54 ֆր. 50 քիւ:

ՈՐԴԱՆ ԿԱՄՄԻ. Ըստ տեսակին 3, 25-4, 20 ֆր. քիւ:

ՊԶՊԶ. 78-82 ֆր. 50 քիւ:

Գ.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Ա. Զ. Գ.

«Արմենիա»-ի բաժնորդ գրուել ցանկացողներին գիտատեղեկան համար, որ ընդհանրապես նոր բաժնորդագրութիւններն ընդունելու իւրաքանչիւր ամսի մէկէն սկսելով: Նախորդ թիւերն կը զրկուին անոնց միայն որք յատկապէս փափագ կը յայտնեն:

Ա. Զ. Գ.

Խմբագրատունը փոխադրուած լինելով Vacon փողոց թ. 50, կը խնդրուի չորհել նամակներն այսուհետեւ Rue Arménie, 2, այլ սրբազայէս հետեւեալ հասցէով:

M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal «Arménia». MARSEILLE (FRANCE).

ՄԱՆԱԹԻՒՆ ՄԻՐԱՆՈՐԵԱՆ

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅԱՐԱՆԱԿ ԳԱՒԱՌՈՍ ԱՐԻՒՆԵԼԵԱՆ ՏԱՃԱՍՍՏԱՆԻ

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՍՐԷՆ ԵՒ ՉՈՐԷՆ ՀՆԷՆ ԵՒ ՆՈՐԷՆ ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏՆՈՑ

Մասն Ա. Բ. Գ. (աւարտ)

Հայաբնակ գաւառաց ընդհ. նկարագրութիւնն, տեղագրութիւնն, աշխարհագրութիւնն, շէն և ամայի վանորէից նկարագրին, աւանդութիւնը և այլ նիւթեր պարունակող Ազգ. գործ մի է, ամե-

նակարեւոր և հետաքրքրական գրուած շրջահայեաց և շատ նուրբ տեսութեամբ արժանի ամեն Հայու յաճախակի վերժանութեան:

Կը գտնուի բոլոր գրափաճառաց քով. կեդրոնատեղին է Պոլիս Պահճէ-գափու հայագործի փռան դէմ Գ. Էֆ. Ճոնեանի վաճառատուն, թիւ 11:

Գին — Ա. և Գ. մասերն 8 ական, իսկ Բ. մասն 10 դահեկանի:

Վարժարանաց համար գոհացուցիչ զեղչ կը լինի, և յանձնարարութիւնը ճշգրիտ կը կտատարուին:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱՆԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒՅԱԶՆՈՒՀԻՄԸ զին 50 սանթիմ. Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻ » 20 »

Յը ծախուին Փարսէյ, «Արմենիա» լրագրի խմբագրատունը:

Փառք քաղաքացիներին կը դրուի փոստով, եթէ վերոյցրեալ զինքով Ֆրանսական, բրիտանական կամ ուսանական փոստի բրդադրոշմ որիցն «Արմենիա»-ի խմբագրութեան:

«ՄՇԱԿ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Ինչպէս արդէն յայտարարած էինք, Տիգրիսի «Մշակ» լրագիրը սկսած է հրատարակուել նոր տարու սկիզբէն, խմբագրապետութեամբ Մեծ. Պ. Գրիգոր Արծրունուն:

«Մշակ»ը այս տարին կը հրատարակուի չորս թիւերով անդամ և տարեկան բաժնորդագրին է, ամեն տեղի համար, ուսանական թղթադրամ 10 ռուբլի և կամ ֆրանսական 25 ֆրանկեց թղթադրամ որ կարելի է ապահովագրուած նամակով զրկել

խմբագրութեան հետեւեալ հասցէով. Rédaction du journal arménien «Mschak». Tiflis (Caucase-Russie).

Պ. Գ. Արծրունուն թէ՛ խմբագրական հմտութիւնը և թէ՛ հայրենասիրական եռանդը հանրածանօթ լինելով, աւելորդ կը համարինք խօսիլ այդ նկատմամբ և կը յուսանք որ շատեր պիտի փութան բաժնորդ գրուել մի այդպիսի կարեւոր թերթի, նոյն իսկ իրենց օգտի համար: «Մշակ»-ի վերստին հրատարակումը մի այնպիսի ուրախութիւն երևոյթ պատճառած է Ռուսաստանի մէջ որ դանազան քաղաքներէ փութացած են հեռագիրներով յայտնել իրենց շնորհակալութիւններ «Մշակ»-ի խմբագրութեան:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՏՈՐ Ա.

Կենդանային հիստաւաբանութիւն և մարդկային կազմախօսութիւն ու բնախօսութիւն:

Աշխատասիրեաց Ն. Տաղաւարեան

Հայրենի բնական պատմութեան մը անհրաժեշտ պէտքն ի վաղուց անտի կը զգացուէր. գոհութեամբ կը տեսնեմք որ Պրն. Տաղաւարեան կաշխատասիրէ լրացնել այդ թերութիւնը, հրատարակելով այս կարեւոր գործը, որ կը բաղկանայ չորս ստուար հատորներէ. Ա.—Կենդանային Հիստաւաբանութիւն և մարդկային կազմախօսութիւն ու բնախօսութիւն. Բ.—Կենդանաբանութիւն. Գ.—Բուսաբանութիւն. Դ.—Հանրաբանութիւն և երկրաբանութիւն. մէն մի հատոր պիտի բաղկանայ 35 մեծագիր ութնամիկ թերթերէ, պարունակելով 350 է աւելի գեղեցիկ պատկերներ: Առաջին հատորի հրատարակութեան արդէն ձեռնարկուած է և առաջին տաս թերթերն ըյս տեսած են: Այս հատորն իւր վերջը

պիտի ունենայ նաև 1000 գիտական բաներէ բաղկացեալ բազմապատկառ բառարան մի և գինը պիտի լինի 40 դրշ. իսկ կանխաւ իբր բաժանորդ վրձարուաց համար 30 դրշ.: Բողման թիւ օրինակ գնորաց համար մանաւոր զեղչ կը լինի: Իւրաքանչիւր թերթի գինն է 70 փարա: Կեդրոնատեղին է «Գիտական Շարժման» սենեակը, Կ. Պոլիս, Մէրճան, Դատը—Դուռ: Բոլոր կան կը գտնուի նաև Ֆրէնկեան վաճառատունը, Պիպէսեանի գրասենեակը, Արարեանի թղթախաւառատունը, և Պահչէ Գափուի ջրափաճառաց քով:

JOHN SARKIS

PAPASIAN

PAPETERIE — LIBRAIRIE

Magasin de Musique

RUE FRANQUE, PASSAGE CRAMER, 1 SMYRNE (Turquie d'Asie)

Fournitures pour Consolats, Agences, Bureaux, Écoles, etc.

Articles pour Photographes, peintres et ingénieurs.

Cartes Géographiques et maritimes, Plans de Smyrne et photographies (vues) de différentes villes de l'Asie-Mineure.

Reliure en tous genres, et Commissions de travaux d'imprimerie.

Tableaux, Corniches, Baguettes. Encadrements avec soin et précision.

Grand assortiment de Musique des plus renommés éditeurs et Seul Dépôt des éditions économiques de Ricordi, Peters et Litolf.

Instruments à Cordes, Pupitres-musique, Cordes pour Violon, Guitare, Mandoline et Piano des meilleures fabriques d'Europe, etc., etc.

On se charge de toutes sortes de Commissions.

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱՆԵԱՆ

Le Gérant: FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.

IMPRIMERIE DU MIDI

TYPOGRAPHIE

M. SCHICKLER

LITHOGRAPHIE

Rue Vacon, 50. - Marseille

Prix-Courants
Factures
Circulaires Commerciales
Entêtes de Lettres
Enveloppes

Spécialité pour Brochures, Catalogues et Mémoires

OUVRAGES DE LUXE

JOURNAUX DE TOUS FORMATS

Cartes de Visite
et d'Adresse
Lettres de Mariage
et de Naissance
Mandats

LETTRES DE DÉCÈS EN 1 HEURE

Affiches en noir et en couleurs, Prospectus

AVIS. — La Maison se recommande par la Netteté de son Travail et par la prompte exécution des Commandes